

Clàssic moderns. Les vacances (I) *Le Rayon Vert* (El rayo verde, 1986) d'Eric Rohmer

Iñaki Revesaso

Les vacances són el privilegi més desitjat de la classe obrera. Un període de temps en què poder trencar amb la rutina, abandonant les obligacions quotidianes, amagant els despertadors dins el calaixos, deixant les hores passar sense frisança, vivint al compàs d'un temps que sembla haver-se aturat i prendre un ritme més lent. Tot plegat massa preciós com per no voler aprofitar-lo. Tot plegat massa temptador com per no dipositar-hi expectatives que, de vegades (quin desastre!), després no es veuen complertes.

Com no podria ser d'una altra manera, el cinema també s'ha ocupat d'aquest període deliciós. Des d'aquestes pàgines us acostarem la visió d'alguns cineastes, els quals tenen en comú la condició amb què tracten els seus protagonistes, però sense deixar de banda també un to una mica agre que sembla recordar-nos que els qui tenim la sort de poder tenir vacances, en ocasions fem d'aquest privilegi un problema.

La primera de les nostres mirades la dedicarem a *Le Rayon Vert* d'Eric Rohmer, cineasta francès amb una extensíssima filmografia, qui com si encara fos un jove de 20 anys (malgrat trobar-se ja en la vuitantena) continua generosament actiu amb una actitud només comparable a la del portuguès Manoel de Oliveira. La major part dels treballs de Rohmer s'han estructurat entorn a una sèrie de temes o idees, no són trilogies ni pentalogies, són només una manera d'englobar els seus títols, així tenim els "Contes Morals" o les "Comèdies i Proverbis". El film que ens ocupa pertany a aquesta darrera sèrie i està coescrit amb Marie Rivière, que és també qui dona vida a la protagonista, Delphine.

Amb només quatre detalls Rohmer ens situa el personatge. Delphine viu a París, fa feina com a oficinista, és una al·lota no gaire xerraire i està més sola del que desitja. A més, de cop i només uns dies abans de partir de vacances a Grècia amb una amiga, es troba que el viatge ja no es farà perquè l'amiga ha conegut un jove i ha decidit canviar de company de viatge. De tot d'una, quan Delphine penja el telèfon després de saber-se abandonada veim que allò que per a la majoria seria un contratemps i una mala jugada, per a ella, veure's exclosa dels plans comuns amb l'amiga, representa alguna cosa més. Les vacances a la feina ja no es poden anul·lar i Delphine es troba en els primers dies de juliol sense cap pla per a quan ja no s'hagi d'aixecar d'hora i hagi d'anar a treballar. Les hores d'esbarjo sense plans es faran difícils de passar.

Però Delphine té més gent a més de l'amiga barruda, cosa que li permetrà tocar altres portes que li puguin oferir plans alternatius. Anar a Irlanda amb el seu germà i les seves nebodes no

és un pla que l'entusiasmi, per a ella les vacances són sinònim de bon temps, de nits a la fresca, de bany a la mar i Irlanda no li pot oferir això. El seu antic al·lot té un negoci en una estació d'esquí, a l'estiu no té gaire feina i tal vegada anar-hi pot ser un bon pla, ja que si el torna a veure seria una ocasió per comprovar si es poden donar una altra oportunitat. També té altres amigues però totes elles ja tenen els plans estivals fets. Només podria apuntar-se d'acompanyant en viatges que no ha volgut fer i que tampoc no ha preparat. Són tres opcions, tres possibilitat per abandonar la ciutat, tres maneres de sentir-se acompanyada quan menys necessita estar sola. Però res de tot això és el que ella vol. Anar-se'n a Irlanda amb la família li fa sentir-se malament, és l'opció fàcil, és gairebé com admetre que no té ningú més, és afegir-se a un viatge fracassat abans de la partida. L'estació d'esquí és l'opció que més li agrada, és la més temptadora, perquè compartir uns dies amb la seva antiga parella podria propiciar un acostament que ella desitja, el problema és que ell no mostra el mateix entusiasme, i si bé veu de bon grat que ella faci el viatge fins a la muntanya, cedint-li el seu apartament del qual en podrà disposar a plaer, el que no farà és compartir les vacances amb Delphine, ja que te preparat un pla alternatiu en què ella no te cabuda. Finalment queden les amigues. El problema d'aquesta opció és que elles, les amigues, no es cansen de retreure-li moltes

coses i mai no la deixen tranquil·la. Critiquen que sigui massa solitària, la seva tendència a la indolència, les seves rareses i exigències quant als al·lots, l'altivesa davant la vida, les reserves davant tothom... Aquest seria el pla perfecte per tornar de vacances sentint-se una fracassada i sabent-se més rara del que ja se sap, perquè l'opció d'intentar canviar i ser com elles ja sap que és totalment inviable.

Cherbourg. Acompanyar la més discreta de les seves amigues a Cherbourg a la casa familiar serà finalment l'opció triada. La fórmula no és màgica però servirà per esquivar el fantasma de la soledat. Després d'una escena amb tres amigues on s'ha vist censurada pel seu caràcter i la seva manera d'enfrontar la vida, a Cherbourg, en un dels àpats familiars, novament tothom vol dir la seva davant les opcions de Delphine. I és que la protagonista, a més de solitària i reservada, és també vegetariana, cosa que sembla estranyar fins a la molèstia a la família que l'ha acollida. Així assistim a una escena memorable en què Delphine defensa la seva actitud amb el menjar davant un tribunal que la sotmet a un judici sumaríssim. Passats un dies, Delphine comprèn que aquelles no eren les vacances adequades i després d'un passejada devora una mar salvatge i enfadada (fidel reflex dels sentiments de Delphine que davant les seves evidències l'únic recurs que li queda és plorar), decideix tornar a París.

Els dies a París transcorren monòtons. La gran ciutat està buida, els parcs i els jardins solitaris. L'ànima de la ciutat és un mirall de l'ànima de Delphine, qui enmig d'aquest silenci sent que s'ofega. Així serà como s'aventurarà a un segon intent i decideix aprofitar l'oferta de l'apartament de la muntanya a l'estació d'esquí. Però el viatge serà només d'anada i tornada, perquè lo soledat també envoltat tot el paisatge, amb els comerços i els hotels tancats esperant l'arribada dels turistes. Tot plegat ben igual que París. Tot plegat insistint en recor-

dar-li que està tota sola. Les coses així decideix donar per acabat el malson de les vacances i tornar a ca seva decidida a no fer nous intents i a esperar pacientment el dia que hagi de reincorporar-se a la feina. Tanmateix les oportunitats arriben quan menys s'esperen. Asseguda a una terrassa prenent un cafè troba una vella amiga. Comparteixen una conversa que els serveix per traçar un desdibuixat retrat de les seves vides i de cop Delphine es troba amb una invitació que encara podria salvar l'estiu. L'amiga li ofereix un apartament a Biarritz. Hauria d'anar tota sola, però tanmateix també està sola a París, encara a Biarritz podrà gaudir del sol i de la platja.

Novament de vacances la realitat torna a confirmar-li el que ja sap. La resta de joves es diverteixen a les platges, comparteixen amistats, però ella no. Ella només gaudeix de la companyia d'un llibre amb què passa les hores a la platja. Acaba per conèixer una turista sueca que com ella viatja tota sola. Però tret d'això no hi ha res més que les assemblees. La nova amiga també insistirà en dir-li que ha deixar de ser com és i que ha d'intentar ser d'una altra manera, ja que si no, no gaudirà de la vida i serà sempre infeliç. En un dels seus passeigs solitaris de capvespre sent una conversa d'un grup de persones grans que parlen d'una novel·la de Jules Verne, *El Rayo Verde*, que ha fascinat una de les contertulianes. D'aquesta manera coneix la llegenda que diu que qui veu aquest raig que es projecta en el darrer moment en què el sol s'amaga darrere la mar només en comptades ocasions, podrà entendre els seus propis sentiments i també els aliens. Delphine queda fascinada per la llegenda i encara que sap que només és això, una llegenda, també comprèn que és precisament això el que ella necessita. De fet, al llarg de la pel·lícula va trobant una sèrie de cartes de baralla girades i quan les fira per veure quina carta és, mai la sort no encerta amb el que ella vol. Les cartes perdudes, l'horòscop, els raigs miraculosos, tot són excuses amb què eludir la veritat. Biarritz tampoc no ha estat un bona opció. Ja falten pocs dies perquè s'acabin les maleïdes vacances i un parell de dies a París tampoc seran mals de passar. Però les sorpreses que no han confirmat les cartes i que no han pronosticat els horòscops li donaran encara una nova oportunitat, una oportunitat de color verd, una oportunitat serena però forta com un raig.

Le Rayon Vert és una entrega més a les quals ens té acostumats el realitzador francès. Delphine i la resta de personatges es mouen i parlen com si la càmera no hi fos. Assistim així a petits retrats de realitat filmada. Poc importa que el que ens conta sigui ficció creada ja que en cada diàleg, en cada situació, en cada personatge trobam petits bocins de la vida de cada dia. De fet, sabem que finalment aquest haurà estat un estiu especial per a Delphine, però que segurament s'anirà esborrant del seu record quedant només l'anècdota d'aquell raig verd. ■

